

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 23Tos/102/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121010230
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Samaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3121010230.2

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Samaša a sudcov JUDr. Petra Tótha a JUDr. Mariána Dunčka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30. septembra 2021 prejednal sťažnosť odsúdeného

Y. U.,

nar. XX.XX.XXXX v C., trvale bytom C. XXXX, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom,

ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 2PP/12/2021 zo dňa 29.07.2021 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného zamietá, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/32/2018 zo dňa 23.05.2018 bol Y. U. odsúdený pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. a zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody na 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením súdu prvého stupňa bol podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 415 ods. 1 Tr. por. zamietnutý návrh odsúdeného o podmieňané prepustenie z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť. V jej písomných dôvodoch uviedol, že vo výkone trestu odňatia slobody sa nachádza po prvýkrát, pričom bol aj raz disciplinárne odmenený pochvalou. Doposiaľ už vykonal 2/3 uloženého trestu odňatia slobody. Je pravdou, že ešte nevykonal počas výkonu trestu odňatia slobody uložené ochranné liečenie, avšak nie z dôvodov na jeho strane, ale z kapacitných dôvodov na strane ZVJS. Toto považuje za porušenie jeho práva na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Dodal, že vykonaný trest je mu riadnym ponaučením do ďalšieho života. V prípade podmieňaného prepustenia vykoná uložené ochranné liečenie v tom najskoršom termíne. Mieni viesť riadny život a bude sa vyhýbať akejkolvek trestnej činnosti a už nikdy sa nechce dostať do rozporu so zákonom.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a v zákonom stanovenej lehote, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

V prvom rade krajský súd konštatuje, že predmetnou vecou sa už zaoberal. Uznesením sp. zn. 23Tos/67/2021 zo dňa 14.06.2021 zrušil podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr .por. uznesenie súdu prvého stupňa zo dňa 15.04.2021, ktorým bol zamietnutý návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu vyššie uvedeného trestu odňatia slobody, a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Dôvodom pre takéto rozhodnutie krajského súdu boli jednak procesné pochybenia súdu prvého stupňa, ako aj tá skutočnosť, že o návrhu odsúdeného rozhodol predčasne. V tomto rozhodnutí krajský súd uviedol aj to, že po vrátení veci na nové konanie bude súd prvého stupňa povinný pri svojom rozhodovaní pripojiť si pre zodpovedné posúdenie príčin spáchania trestnej činnosti zo strany odsúdeného základné trestné spisy (Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/32/2018 a 2T/20/2010), ako aj vyžiadať si správu z ústavu na výkon trestu, z akých dôvodov doposiaľ odsúdený neabsolvoval uložené ochranné liečenie (s tým, že nemôže byť na úkor odsúdeného to, ak na výkon ochranného liečenia nenastúpil napr. pre nedostatočné kapacitné možnosti ZVJS pre výkon ochranných liečení), a následne určiť nový termín verejného zasadnutia, na ktorom po riadnom zákonom poučení vypočuje odsúdeného a oboznámi aspoň v podstatnom rozsahu pripojené základné trestné spisy, pri zachovaní práva odsúdeného sa vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom, ako aj zachovaní práv procesných strán navrhnúť prípadne doplnenie dokazovania. Napokon malo byť úlohou súdu prvého stupňa opätovne posúdiť, či sú u odsúdeného splnené zákonné podmienky pre jeho podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd konštatuje, že súd prvého stupňa po vrátení veci na nové konanie a rozhodnutie správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného rozhodoval opätovne na verejnom zasadnutí. Odsúdený tu mal možnosť v rámci svojho výsluchu vyjadriť sa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa ďalej vyplýva, že tento sa dôsledne zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Možno prisvedčiť jeho názoru, že odsúdený spĺňa len formálnu podmienku z pohľadu výkonu potrebnej výmery (2/3) z uloženého trestu odňatia slobody. Avšak krajský súd na rozdiel od súdu prvého stupňa konštatuje, že u odsúdeného nie sú splnené obidve materiálne podmienky, nielen druhá z nich, ktorý záver „urobil“ súd prvého stupňa. Prvá materiálna podmienka spočíva v polepšení sa odsúdeného a druhá materiálna podmienka je založená na očakávaní vedenia riadneho života odsúdeného po prepustení na slobodu.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného, rozhoduje už súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatelov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúca už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného („Súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...“ - § 66 ods. 1 Tr. zák.), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia - § 66 ods. 1 Tr. zák. krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život.

Krajský súd dospel k záveru, že existujú dôvodné pochybnosti, že sa odsúdený počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody skutočne polepšil. Z hodnotenia ústavu na výkon trestu totiž vyplýva, že stanovené ciele programu zaobchádzania odsúdený plní aj po vykonaní prevažnej časti uloženého trestu odňatia slobody len čiastočne v bode edukácia, a to z dôvodu, že i keď mal spočiatku čiastočne

kritický postoj k trestnej činnosti, aktuálne už sa dá jeho postoj hodnotiť ako nekritický, pretože trestnú činnosť nepriznáva a popiera jej spáchanie. Krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mali podstatným spôsobom spochybňovať takéto konštatovania uvedené v hodnotení ústavu, pričom odsúdený ich na verejnom zasadnutí v podstate ani nerozporoval. Krajský súd k tomu uvádza, že takýto postoj odsúdeného k jeho trestnej činnosti nemôže byť prejavom jeho polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky v plnom rozsahu neuvedomuje (nepripúšťa). Prítom platí, že ak súd nezistí „polepšenie sa“, veľmi ťažko môže dospieť k záveru, že by odsúdený po podmieničnom prepustení viedol riadny život.

Krajský súd len pripomína, že zmyslom podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmieničné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

V zhode s názorom súdu prvého stupňa aj krajský súd považuje nápravu odsúdeného za podstatne sťaženú aj napriek tomu, že odsúdený bol doposiaľ trikrát súdne trestaný (dve odsúdenia má už zahladené) a vo výkone trestu odňatia slobody sa nachádza len po prvýkrát. Tento záver vyplýva z charakteru a spôsobu spáchania trestnej činnosti, pre ktorú sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

Vo vzťahu k predchádzajúcemu spôsobu života odsúdeného nemožno opomenúť to, že už v minulosti dostal „šancu“ preukázať svoju schopnosť viesť riadny život, a to v podobe uloženia podmieničného trestu odňatia slobody pre spáchanie zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), b) Tr. zák. rozsudkom Okresného súdu Čadca sp. zn. 2T/20/2010 zo dňa 30.03.2010. Skutku v tejto veci sa dopustil v období od roku 1995 až do dňa 28.10.2009 na svojej bývalej manželke (Y. U.). Zároveň mu v tejto veci bolo uložené aj ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou, z výkonu ktorého bol prepustený dňa 27.03.2013. V tejto veci vypracovaný znalecký psychiatrický posudok u neho konštatoval, že jeho pobyt na slobode pri pokračovaní abúzu alkoholu je z psychiatrického hľadiska nebezpečný pre spoločnosť. Napriek tomu, že odsúdený sa v skúšobnej dobe tohto podmieničného odsúdenia odsvedčil, a teda hľadá sa na neho, ako keby nebol odsúdený, tak v zmysle ustálenej súdnej praxe takéto zahľadenie odsúdenia neznamená to, že trestný čin nebol spáchaný, ale že súdy nemôžu na túto okolnosť prihliadať pri ukladaní trestu v inom (ďalšom) konaní.

Následne na to bol odsúdený uznaný vinným aj v ďalšej trestnej veci, v ktorej aktuálne vykonáva trest odňatia slobody (rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 1T/32/2018 zo dňa 23.05.2018), a to z rovnakého zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Tr. zák., ktorého sa dopustil od začiatku roka 2016 do 29.11.2017 pod vplyvom alkoholu opätovne na svojej bývalej manželke (Y. U.) a tiež na svojich dcérach (N. a A. U.). Zároveň bol uznaný vinným aj zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., ktorého sa dopustil opätovne na svojej bývalej manželke Y. U.. Aj v tejto veci mu bolo uložené ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou a bol vypracovaný znalecký psychiatrický posudok so záverom, že jeho pobyt na slobode pri pokračujúcom pití alkoholu je z psychiatrického hľadiska nebezpečný pre spoločnosť.

Z hore uvedeného je zrejmé, že odsúdený „nevyužil šancu“ preukázať, že výkon trestu odňatia slobody u neho nie je potrebný, a svoj účel splní aj trest nespojený s odňatím jeho osobnej slobody. Odsúdený sa tak povediac nezaviazal tých zlých návykov, ktoré ho viedli k recidívnemu konaniu v podobe opätovného spáchania závažnej trestnej činnosti voči tej istej osobe (bývalej manželke), resp. voči jeho najbližšej rodine. Je nanajvýš zrejmé, že odsúdený má problematické správanie voči iným osobám a neštíti sa použiť voči nim aj hrubé násilie. Vzhľadom na uvedené možno charakterizovať osobu odsúdeného aj ako osobu so sklonom k páchaniu trestnej činnosti. Preto sa javí pôsobenie na prevýchovu odsúdeného len plynutím skúšobnej doby, prípadne i s nariadením probačného dohľadu, ako nedostatočné.

Predchádzajúci spôsob života odsúdeného tak nedáva ani pre krajský súd dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie po podmiennečnom prepustení sa už nebude opakovať. Aj preto sa krajskému súdu javí riziko recidívy odsúdeného ako veľmi pravdepodobné. Takýto záver nemohol zmeniť ani prísľub odsúdeného („vnútorné presvedčenie“), že mieni viesť riadny život a bude sa vyhýbať akejkoľvek trestnej činnosti. V neprospech odsúdeného svedčí napokon aj ústavom konštatované stredné riziko jeho sociálneho zlyhania a jeho menej priaznivá resocializačná prognóza, ako aj odporúčanie riaditeľa ústavu podmiennečne neprepustiť odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Záverom senát krajského súdu uvádza, že účelom trestu je najmä ochrana spoločnosti pred páchatelom trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu uloženého trestu odňatia slobody, aby tento ďalej vykonával tak, ako to navrhol aj riaditeľ ústavu na výkon trestu.

Napokon pokiaľ ide o sťažnostnú námietku odsúdeného, že bolo porušené jeho právo na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, k tomu krajský súd uvádza, že na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje „právny nárok“.

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, že sťažnosť odsúdeného ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol, nakoľko odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.